

În ceea ce privește cercetările viitoare, autoarea recomandă utilizarea unor metode variate de cercetare a violului, efectuarea de studii longitudinale asupra atitudinilor față de această infracțiune, precum și analiza suporturilor culturale ale violului cu alte comportamente violente.

În cea de-a doua parte a lucrării, autoarea prezintă un studiu întreprins în zona orașului Los Angeles, studiu realizat pe un eșantion constituit din 126 albi și 125 de negri.

Interviurile utilizate au inclus itemi despre percepția celor intervievați față de vulnerabilitatea la crimă, atitudinea față de viol și reacțiile oficiale legate de această infracțiune. În cercetarea efectuată autoarea s-a folosit în scopul studierii atitudinii față de viol și de o serie de vignete, care ilustrau diverse aspecte ale acestuia. Răspunsurile obținute au demonstrat existența a patru dimensiuni principale ale întâlnirilor sexuale în legătură cu violul:

- a. relația dintre victimă și inculpat (violul putând fi comis de către o persoană necunoscută sau de către cineva, care s-a aflat înainte de viol într-o relație cu victima);
- b. circumstanțele ce au însoțit întâlnirea sexuală (locul, tipul de forță utilizat, rezistența opusă de victimă);
- c. caracteristicile victimei (rasă, vârstă, statusul marital);
- d. caracteristicile inculpatului (rasă, ocupație).

În plus, autoarea a recoltat informații existente în statisticile poliției cu privire la infracțiunea de viol, pentru fiecare regiune în care a trăit cel interviuat.

Pe baza analizei de regresie, autoarea a găsit diferențe semnificative ale răspunsurilor celor intervievați în funcție de rasă, sex, educație. Astfel, femeile albe au interpretat într-o mai mare măsură o întâlnire sexuală ca fiind viol, mai ales în condițiile în care dețineau informații despre utilizarea forței în asemenea cazuri. În schimb, bărbații negri au etichetat cel mai puțin o întâlnire sexuală ca viol, în special când victimele nu au opus rezistență fizică. De asemenea, femeile albe, mai mult decât orice altă combinație rasă-sex, au considerat violatorii ca fiind diferiți de alți bărbați, însă nu au văzut potențialele victime ale violului ca fiind diferite de alte femei.

Ele au apreciat tulburările psihice drept o cauză majoră a violului.

Deși răspunsurile din alte combinații rasă-sex au fost mai puțin clare, s-au obținut totuși mai multe modele interesante. De exemplu, femeile negre au scos în evidență nu doar problemele mentale drept cauză a violului, ci de asemenea și comportamentul victimelor. De asemenea, în funcție de nivelul de instrucție, cei cu o educație superioară au evidențiat mai ales rolul forței în cadrul violului, în timp ce aceia cu mai puțină educație au pus accent pe rezistența opusă de victimă.

În ansamblul ei cartea prezintă un deosebit interes pentru juriști, pentru cercetătorii preocupați de viol, precum și pentru studenți, însă principala critică ce i se poate aduce se referă la discrepanța între cele două părți, cea teoretică și cea aplicată.

Cartea ar fi avut o mai bună consistență, iar valoarea explicativă a informației conținute ar fi fost mai mare, dacă Linda B. Bourque ar fi realizat o serie de corelații între analizele teoretice trecute în revistă și cercetarea concretă pe care a desfășurat-o. Însă, ținând cont de complexitatea analizei efectuate asupra utilizării vignetelor în cercetarea științifică socială, de sugestiile privind cercetările viitoare, dar mai ales de revizuirea exhaustivă a literaturii științifice cu privire la viol, meritul autoarei la dezvoltarea unei asemenea literaturi este incontestabil.

Dana Vătafu

DORIS COOPER MAYR, *Teoria del Continuo subcultural de la delincuencia*, Paper, XII, World Congress of Sociology, Madrid, 1990.

În studiul său asupra „conținutului subcultural al delincvenței” Doris Cooper Mayr (doctor în științe sociale, membră a Societății Chilene de Criminologie) își propune să combată o poziție larg susținută în cadrul câmpului criminologic care constă în afirmarea existenței unei delincvențe nediferențiate, cu trăsături relativ similare în diferite contexte socio-culturale.

Sugestii asupra probabilei existențe a unor tipuri diferențiate de delincvență, împreună cu revizuirea unui amplu câmp teoretic au permis autoarei să propună un ansamblu de elemente ipotetice care se concretizează într-o atestare empirică, constând în realizarea a două investigații desfășurate în anii 1982 și 1988. Principalele ipoteze care au stat la baza acestor investigații se referă la probabilitatea existenței unei tipologii a delincvenței subculturale, adică a tipurilor diferențiale de delincvență în funcție de apartenența ecologică (urbană, rurală sau migrantă rural-urbană) și sexul subiecților. Drept reper teoretic al acestor investigații s-au considerat teoriile funcționaliste și ecologice (R. K. Merton, E. Sutherland, G. Sykes, Glueck, Srole). Între principalele rezultate empirice ale cercetărilor efectuate în trei mari regiuni din Chile (regiune metropolitană, regiunea a VI-a și a VII-a) se poate evidenția verificarea unor ipoteze și stabilirea unei tipologii complexe a delincvenței. Astfel, autoarea distinge patru tipuri de delincvență:

I. Un tip de delincvență urbană masculină, caracterizată prin concentrarea celei mai înalte proporții înregistrate de delikte împotriva proprietății (furturi, jafuri) întâlnită în Gran Santiago și în orașele mai mari;

II. Un tip de delincvență rurală masculină, cu o înaltă proporție de delikte împotriva persoanelor, familiei și moralei (omoruri, paricide, violuri);

III. Un tip de delincvență rurală feminină, cu un foarte înalt procentaj de delikte împotriva persoanelor, familiei și moralei (uciderea soților în special);

IV. Un tip de delincvență urbană feminină cu o proporție înaltă de delikte împotriva persoanelor, familiei, moralei (uciderea propriilor copii în primul rând și uciderea soților). În marile orașe delincvența feminină prezintă caracteristici specifice urbane (un procentaj mare de delikte împotriva proprietății), dar cu aspecte calitative diferite față de cele ale bărbaților: femeile sunt în primul rând complice sau tănuitoare ale autorilor bărbați.

Populația penală prezintă o serie de caracteristici constante: nivel educațional scăzut, ocupații instabile, prestigiu scăzut și nivel redus de salarizare.

Cercetările au pus astfel, în evidență un continuum al delincvenței exprimat prin doi poli terminali, dintre care unul corespunde delincvenței „moderne urbane“, iar celălalt „delincvenței tradiționale rurale“. La nivelul acestui continuum se evidențiază o „cruce“ distinctă care se exprimă prin tipul „delincvenței tradiționale“, detectată empiric printre imigranții rurali-urbani și în cadrul populației intermediare a continuumului.

Rezultatele empirice ale investigațiilor indică o asociere între tipurile de delincvență și gradul de modernism psihosocial. În acest sens, infractorii de sex masculin aparținând marilor orașe care au internalizat o subkultură urbană prezintă un grad relativ înalt de modernism individual și comit, cu precădere, delikte împotriva proprietății. Infractorii de sex masculin cu apartenență ecologică rurală, care au internalizat o subkultură rurală prezintă cel mai scăzut grad de modernism individual și comit predominant delikte împotriva persoanelor, familiei, moralei. Femeile infractoare prezintă un grad scăzut de modernism (indiferent dacă au apartenență rurală sau urbană). Imigranții prezintă un dualism psihosocial accentuat prin internalizarea celor două subculturi și o delincvență tranzițională, intermediară între rural și urban.

Subzistă, desigur, în urma acestui studiu o serie de întrebări, în special cele referitoare la aspectele psiho-sociale și subculturale asociate tipurilor descrise de delincvență. De asemenea, analiza ar trebui completată dintr-o perspectivă interdisciplinară pentru a include, în viitoarele cercetări, aspecte relative la variabilele psihologico-psihiatrice asociate unor tipuri specifice de delikte, în special a acelor delikte „atipice“ în subcultura de origine (cum ar fi omorul, paricidul, leziuni și delikte sexuale în zonele urbane).